

Črna
ste
Vai
splo
je lis
imeti

Prosimo, pogledajte na
naslova za dan, ko
votete. V teh časih
ja cen, potrebu
vanje. Skušajte
aprej plačano.

Library of
Congress
Periodical
Division

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 152. — Stev. 152.

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, MONDAY, AUGUST 9, 1943. — PONEDELJEK, 9. AVGUSTA, 1943

NA NEKAJ VEČ KOT
2c NA DAN DOBIVAŠ ...
'GLAS NARODA'
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(Glasnik slovenskega naroda)
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

VOLUME XL — LETNIK XL

HITLER GRE ZA MUSSOLINIJEV

Špansko časopisje v Madridu prinaša poročilo iz Madrida, ki pravi, da je bila v roke feldmaršala Hermana Goeringa izročena "oblast velikankega obsega." — Ze nekaj dni so bila važna posvetovanja vojaških poveljnikov in nacijskih voditeljev v Hitlerjevem glavnem stanu.

Kot je bilo večer poročano iz Berlina, in sedanja poročila iz Madrida potrjujejo razne nemške in španske vesti, je nemško vrhovno vojaško poveljstvo prevzelo vlogo za dolgo obrambno vojno.

Angleški vnunji urad pravi, da ni prejel nikakega poročila, da bi bil Hitler odstavljen in da dvomi nad temi vestmi.

Po teh poročilih je bil postavljen triumvirat (trojica mož), v katerem so feldmaršal Wilhelm Keitel, šef najvišjega vojaškega poveljstva, veliki admiral Karl Dönitz, vrhovni poveljnik mornarice in feldmaršal Hermann Goering kot pravi načelnik Nemčije. Keitel in Dönitz zastopata oboroženo silo, Goering pa je posredovalec med armado in nacijsko stranko.

Nemški krogi v Madridu pravijo, da nemško armadno poveljstvo smatra za potrebno, da se še obdrži nacijska stranka pod Hitlerjem kot nekak okrasček in zaradi tega ne kaže razpustiti stranke ali pa uradno naznaniti, da je izgubila svojo oblast.

Mussolinijev padec je nemške poveljnice, ki so prevzeli najvišjo oblast še pred Mussolinijevim padcem, dovedel do sklepa, da bi v Nemčiji nastala velika zmešnjava, ako bi bila nacijska stranka javno odpravljena.

Ako se Badoglio ne bo posrečilo nadaljevati vojne — tako mislijo nemški generali, — se to ne bo zgodilo samo zaradi želje italijanskega naroda, ki zahteva mir, temveč tudi zaradi tega, ker je bila odpravljena fašistična stranka.

Po celi Italiji je bilo na desetstisoče manjših uradnikov v visokih službah samo zaradi tega, ker so pripadali k fašistični stranki. Mnogi so izgubili in se več ne sliši o njih, nekateri pa so se na Badoglijevo povelje vrnili na svoja mesta, toda nimajo več tiste oblasti kot prej.

Nemški poveljniki ne marajo, da bi v Nemčiji nastale take zmešnjave, kot so nastale v Italiji in so sklenili, da nacijsko še vedno ostane kot okrasček zaradi morale naroda.

Goering je že davno vedel za mnenje generalov in je bil o tem natančno poučen ter je bil zaradi tega izbran, da skrbi za to, da se obdrži Hitlerjev vojni načrt. Hitler je tedaj ostal še navidezno načelnik vlade in premešana ni bila težavna.

Ako je inoče verjeti tem poročilom, je vojaško poveljstvo prevzelo vso oblast nad časopisjem, nad civilnimi odmerki, vnunjski zadevami in prometom. Poveljniki so bili že davno prepričani, da mora armada prevzeti najvišjo oblast nad deželo, kadar bo prišlo do obrambne vojne.

Poročila iz Francije naznanjajo, da so nemški vojaški in politični voditelji v Hitlerjevem glavnem stanu razpravljali tudi o tem, da bi Japonci takoj napadli Rusijo.

Rusi premagajo vse ovire proti Harkovu

Ruska armada odstranja vse ovire in prodira dalje po ukrajinskih stepah ter so njeni motorizirani in tankovski oddelki dospeli že do Dolžika, komaj 16 milj od Harkova; pri Bogoduhovu so Rusi prerežali Harkov-Sumi železnico ter sedaj ogrožajo močno nemško oporišče Sumi.

Malo višje proti severu je rdeča armada v svojem silovitem prodiranju dospela v Belahin, 17 milj zapadno od Orela ob glavni železniški progi Orel-Briansk.

V svojem prodiranju od Belgoroda so Rusi že šli skozi Dolžik.

Posebno poročilo ruskega vrhovnega poveljstva naznanja, da so Rusi v svojem prodiranju na fronti pred Harkovom osvobodili 60 mest, trgov in vasi, na fronti pred Brianskim pa 130. Poročila iz Moskve pravijo, da rdeča armada tako naglo prodira, da morajo Nemci bežati v veliki zmešnjavi.

Rusi v dolgem loku obkoljujejo Harkov, ki se ne bo mogel več dolgo držati.

Polnočno poročilo ruskega vrhovnega poveljstva pravi, da je bilo v nedeljo v bojih pred Brianskim ubitih 4500 Nemcev. Zapadno od Orela je bil uničen nemški polk 3000 mož, jugozapadno od Orela pa je bilo ubitih 1000 Nemcev. Mnogo Nemcev je bilo ujetih in Rusom je padel v roke bogat vojni plen.

Nepotrebno trošenje denarja v vojnem času je podzvestna sabotaža. Vojsna produkcija potrebuje vaše dolarje, zato kupujte vojne bonde, namésto, da trošite denar po nepotrebnem.

Francoski viri polagajo veliko važnost na Hitlerjev razgovor z japonskim poslanikom Hiroši Ošimo. In nek nevtralni diplomat je izrazil svoje prepričanje, da bo Japonska še ta teden napovedala Rusiji vojno.

Zelo važen predmet na tej konferenci je bilo tudi vprašanje, kako bi se mogla Nemčija zavarovati proti zavezniškemu zračnemu bombardiranju nemških industrij in mest. In kot pravi nek vir, so na konferenci razpravljali tudi o tem, da bi se Nemčija v skrajni sili proti zavezniškemu zračnim napadom v povračilo posluževala tudi plinov.

London z velikim zanimanjem zasleduje nemške dogodke in pravi, da je bil Hitler že davno postavljen v ozadje in da so generali prevzeli vso oblast, to pa zato, ker upajo s tem doseči boljše mirovne pogoje. Anglija pa se ne bo pustila preslepiti, temveč bo zahtevala popolno in brezpogojno predajo, nakar bodo Nemčijo zasedle zavezniške armade.

ETNA ČRTA RAZBITA

Angleži so razbili celo nemško črto zapadno od Etne ter zavzeli Biancaville, Adrano in Bronte; ameriška armada pa prodira od zapada ter skuša zajeti umikajočo se nemško armado v Randazzo prelazu, 40 milj od Messine.

Angleži so tudi zavzeli Belpasso, 7 milj severno od Catanije ob južnem vnožju Etne. Pri Bronte so Angleži samo 5 milj od ceste, po kateri se morejo Nemci umakniti čez Randazzo prelaz. Zavezniški letalci poročajo, da bombardirajo Nemške čete, ki se umikajo skozi ozki prelaz.

GOERING JE ŠEL ISKAT PRIJATELJA

Madrid, 5. avg. — Kakor se glase poročila, ki so dospela semkaj, je šel maršal Goering v Rim pretekli teden, da dobi svojega prijatelja Mussolinija in ga odpelje s seboj v Nemčijo. Maršal je neprosil kralja Emanuela, naj prepusti Mussolinija Nemoem, ker njegovo življenje ni varno nikjer v Italiji.

Iz merodajnega vira je bilo poročeno, da je imel Goering dolgo konferenco z Viktor Emanuelom in maršalom Badoglijem, toda Mussolinija vseeno ni dobil.

V Berlinu so bili, kot pravi to poročilo, presenečeni nad tako hitrim padcem Mussolinija po veronski konferenci s Hitlerjem in zato je bil Goering poslan v Italijo, da izve kaj je na celi stvari.

Mussolini je še vedno v Italiji in ga premeščajo iz ene kraljeve palače v drugo, da tako nihče ne ve kje se pravzaprav nahaja. Zdi se, da ga hočejo protektirati pred jezo ljudstva.

ITALJANSKA MESTA BOMBARDIRANA

Veliki angleški bombniki so preleteli Alpe v mesečni noči in so bombardirali industrijska mesta Turin, Genova in Milan.

Associated Press poroča, da je bilo v tem napadu več sto bombnikov.

Poročila s švicarske meje naznanjajo, da je bilo mogoče videti sij požarov onstran švicarske meje.

Cela krdela zavezniških bombnikov so večerj tudi krožila nad Messinsko morso ožino in so bombardirala nemške prevozne ladje, ki skušajo prepeljati vojaštvo v Kalabrijo.

Ladja Normandie spet na površju

New York. — Na pomolu št. 88, ob Severnireki tukaj, se končno dviga na površje že več kot leto dni in pol pogreznjena ladja Normandie, sedaj nazvana Lafayette.

Delavci, ki so od februarja lanske leto bili zaposleni pri delu za priprave zopetnega dvigovanja ladje, so si zgradili na licu mesta takozvan "shanty-town" in so delali neprestano, nekateri ponoči, drugi podnevi. Vseh delavcev zaposlenih pri tem nevarnem in težkem delu, je bilo 700, med temi so vključeni tudi izurjeni potapljači, 70 po številu.

Delo na ladji z dviganjem iste seveda ni končano, kajti vzelo bo nadaljnjih devet mesecev, da bo ladja urejena za prevažanje čet, ker v to svrhi je ameriška vlada zaslegla to enkrat razkošno kraljico mornarice. Nadaljno delo na parniku bo stalo 20 milijonov dolarjev.

Ime ladje je sedaj Lafayette. Pred aktualnim dviganjem ladje so se vršili več tednov poskusi kako bi bilo najlažje ladjo zopet sploviti. S pomočjo sesalke so spraznili gotove predele ladje, ter jih potem zopet napolnili z vodo, da so ugotovili najboljši način uravnovešenja ogromne strukture, ki je ležala napol zarita v obrežno blato več kot leto dni.

Ko se je končno v soboto pričela ladja za spoznanje premikati, so s sesalkami črpali vodo iz nagnjenega dela ladje v onega, ki je ležal višje, medtem pa močni žični kabli držijo ladjo, da se ne premakne iz ravne črte. Vse se seveda vrši stopnjeno in z veliko previdnostjo, ker po mnenju kapitana Manseau, ki nadzira rešilno delo, se do zadnje minute aktualnega dvigovanja ladje ne more reči, kaj se bo

zgodilo tisti hip, ko bo voda izsesana iz ladje in se bo velikanška masa jekla, lesa in konkrita, ki je bilo uporabljeno, da zapre odprtine in da podpre krove proti pritisku vode, dvignila pokoncu v vodi. Vsaka naglica in neuvidevnost v najmanjšem pogledu lahko skvari ves dosednji trud in delo.

Vsi, ki vodijo delo, so dejali, da so bili potapljači pravi junaki pri tem napornem in nevarnem delu. Oni so bili tisti, ki so zamašili vse line, skozi katere je uhajala v notranjost voda, odstranjevali so vse naprave, ki bi ovirale reševalno delo in so tako omogočili nadaljnje operacije za dvigovanje ladje. Delali so v temi, ker ni nobena svetloba mogla prodreti skozi gosto obrežno vodo.

Kapitan Manseau je dejal, da se je pri tem reševalnem delu za ladjo Normandie izvezalo 250 potapljačev, ki so zdeli na delu drugod. Nekateri potapljači in drugi delavci so bili ranjeni, a resne nesreče tekom 18-mesečnega reševalnega dela ni bilo.

Ker je ladja stala 56 milijonov dolarjev, ko je bila zgrajena, je mnenje ameriških mornariških oblasti, da se je delo reševanja izplačalo. Kapitan Manseau je tudi dejal, da gonilni stroji, ki so vredni milijone dolarjev, niso mnogo pokvarjeni in bodo zopet rabni. Jeklo teh strojev ni dosti zarjavelo vzle dejstvu, da je ležalo 18 mesecev v vodi.

Osiščna propaganda laži škodovala organizaciji WAC

Washington. — Vpisovanje v žensko vojaško organizacijo WAAC, katere bo po prvem septembru okrajšana na začetnice WAC, se je zelo zmanjšalo, odkar je osiščna propaganda raztrajala lažnjivo vest, da vojaške oblasti dajejo članicam WAAC organizacije kontraceptive — za preprečenje spočetja.

Lažnjiva trditev je bila pokazana kot taka po vladnih in vojaških oblastih in sam predsednik Roosevelt ter njegova žena, sta ožigosala to podlo laž, toda kakor izgleda, so starši morebitnih kandidat vseeno v skrbeh glede svojih hčera in jim očitno odsvetujejo pristop v armado.

Vojni department je pričakoval, da bo do konca meseca junija vpisanih vsaj 150 tisoč žensk in deklet v armado, toda 5. julija je štel ženski kor komaj 65 tisoč članic.

Mnogo že vpisanih in aktivnih članic je odstopilo tekom zadnjih tednov, ko je bilo odredeno, da ženska vojaška pomožna organizacija postane del armade ter s tem preneha funkcionirati, kot pomožni del iste. Legalno je vsaki članici sedanjega organizacije WAAC dovoljeno, da lahko izstopi, ako se

TRIJE VODITELJI SE BODO SESTALI

Rimski radio je sinoči naznanil, da se bosta v bližnji bodočnosti sestala predsednik Roosevelt in Churchill in da sta na sestanek povabila tudi Josipa Stalina. Rimska radijska postaja pravi, da bodo razpravljali o bodoči razdelitvi sveta ter dodaja, da v tem pogledu sovjetska Rusija ni v popolnem sporazumu z Anglijo.

Uspešna gradnja ladij

Mornariška komisija je naznanila, da so ameriške ladje delnice dostavile oziroma dovršile 1046 trgovskih ladij tekom tega leta. Skupna tonaza tega trgovskega brodogradnišča znaša 10.485.500 ton, kar je toliko, kolikor je znašala pred Pearl Harborjem celotna pomorska tonaza trgovske mornarice.

noče vpisati v novo docela vojaško žensko enoto, ki bo nazvana Ženski armadni zbor ali na kratko WAC. Vojaške oblasti pravijo, da bo najbrž izstopilo okrog 30% sedaj službojočih žen in deklet.

V vojaških krogih prevladuje mnenje, da mnoga dekleta nočejo pristopati k WAC zato, ker jim je prepovedano imeti bescenje z regularnimi vojaškimi častniki.

To in Ono

Dr. Joan Longini je potom poiskusov s pasjo krvi dognela, da maščoba mnogokrat povzroči slabokrvnost, ker tolšča v sistemu čisto razkroja rdeča krvna telesa. Pri mnogih ljudeh opazimo, da ne marajo maščobe in se veliko boljše počutijo, če dobivajo čim manj maščobne hrane v svoj sistem. Po novem dognanju je to naravni način protekcije proti slabokrvnosti, ki jo v nekaterih posameznikih povzroča tolšča.

Če je imel Hitler s svojo osiško tovaršijo dozdaj kako nado, da ga zavezniki le ne bodo ugnali v kozji rog, je lahko odsej prepričan, da nima več najmanjše prilike, da zmaga, kajti dobil se je škot, ki je dal vse svoje življenske prihranke za vojni napor!

Škoti so znani kot najbolj štedljivi ljudje na svetu, ki se izredno neradi ločijo od denarja, ali tomu škotskemu darovalcu se zdi, da je vojna že takorekoč dobljena po zavezniških in zato je posegel po svojih prihrankih in jih dal za vojno uporabo. Bil pa je zelo natančen, kot so Škoti glede denarja vedno natančni. Ko je daroval prvih 150 funtov (v angleškem denarju) so mu morali potem pokazati rekorde, da je videl, kaj se je kupilo z njegovim denarjem.

Kar je videl zabeleženo v rekordih, je škota tako razveselilo, da je šel domov in takoj prinesel še preostale svoje prihranke — 1400 funtov! Vojni material, ki je bil kupljen za njegove prihranke, je srečno dospel v Rusijo in Škot je bil o tem točno obveščen — da ne bo imel kakih dvomov.

Reuterjeva novinarska agencija poroča iz Turčije, da je turški odgovor na zavezniško notko glede sprejetja osiških kriminalcev bolj jedke vrste in vse kaže, da Turčija ni pri volji sprejeti zavezniških zahtev v tem pogledu.

Turški krogi so mnenja, da nota ni v soglasju z mednarodnimi zakoni glede nudenja zavetja političnim in drugim beguncem ali pregnancem, poleg tega pa hoče tudi posegati v turško samostojnost, ter narekovati deželi kaj sme in kaj ne sme storiti.

Švicarski listi so prišli na svetlo z zahtevom, "da Švica ohrani svoje pravice nudenja zavetja v bodoče, kakor je to svobodno delala dozdaj." Tako je poročal bernski radio, ki pa je omenil, da Švica gleda na zavezniško noto z razumevanjem.

Druge nevtrale še niso dale glasu od sebe odkar so zavezniški izjavili, da se bo smatralo za kršenje smernice in principov, za katere se borijo zavezniški, ako bo katere nevtralna država nudila zavetje zločincem, kot je Mussolini, Hitler, itd.

Kriza v jugoslovanski vladi

Reuterjeva časnikarska agentura je iz zanesljivega hrvaškega vira prejela obvestilo, da je kriza v jugoslovanski vladi v Londonu dosegla svoj višek.

V soboto je kralj Peter sklical sejo srbskih, hrvaških in slovenskih zastopnikov in je tudi seji načeloval.

Kot pravi hrvaški vir, je bila kriza poostrena vsled zaključka kabineta, da se cela vlada iz Londona preseli v Kairo, v kar je tudi privolila angleška vlada.

Hrvatje v načelu sicer ne nasprotujejo preselitvi vlade v Kairo, toda zahtevajo, da je doseženo temeljno načelo glede povojnega razmerja med Hrvatini in Srbi, še predno odpotuje vlada iz Londona. Hrvatje pravijo, da je v tem ozirom v dveh letih, odkar se jugoslovanska vlada nahaja v Londonu, ni bil dosežen noben sporazum, še manj pa ga bo mogoče doseči v političnem ozračju v Kairo.

Hrvatje vstrajajo pri tem, da sedanja vlada priznava sporazum, ki je bil leta 1940 dosežen med dr. Vladimirom Mačkom in tedanjim ministrskim predsednikom Dragišo Cvetkovićem, v kar pa srbski ministri nočejo privoliti.

Frank Terček ranjen v letalski nezgodi

V Walla-Walla, Wash., je padel na tla bombnik, ki je letel v višini 13.000 čevljev, ko se je pokvaril motor in je pričel padati. En letalec je bil ubit, sedem pa ranjenih, med njimi tudi Frank Terček iz No. Bergen, N. J. Mr. Terček se nahaja v bolnišnici, od koder je svoji materi sporočil, da se je poškodoval na kolenu in komolcu in ima tri rebra nalomljena. Sporočil pa je, da se mu rane precej hitro celijo in bo v kratkem zopet popolnoma ozdravljen.

Družinska tragedija

Dayton, O. — Mrs. Christina Dickey, mati treh otrok, je pred kratkim s kledivom ubila dva svoja starejša otroka, a eno leto starega sinčka pa je utopila v kangleji vode in ga nato položila na njegovo posteljo, on, kakor je šla v drugo sobo in se je obesila. Ženska je bila stara 28 let in njen mož je dejal, da nima pojma, čemu je morala storiti nekaj tako groznega. Mož je dobil svojo družino mrtvo, ko se je vrnil z dela. Mrliški oglednik je izjavil, da ni mogel dognati ničesar drugega, kakor, da je bil to slučaj treh umorov in samomora — ženski se je bržkone trenutno omračil um.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slavonic Publishing Company, (A Corporation)
Frank Baker, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
210 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

50th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$7. — Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.—; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—

"Glas Naroda" izlazi vsaki dan izvenjati sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 210 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

KJE SO NAŠE MEJE?

Vprašanje slovenskih ali jugoslovanskih meja je staro, kakor je star narod sam. Slovenci so najdalje proti vzhodu prišli v Benečijo, na Tirolsko, na severu pa visoko na Gore nje Stajerske. Prave meje Slovenci niso imeli nikdar, ker so vedno živeli v okviru take tuje države, ki jih je zatirala, ko likor jih je mogla in jim jemala vedno več zemlje.

Pod Avstrijo smo imeli kolikor toliko določeno ozemlje, čegar središče je bila Kranjska, okoli nje pa so bile Primorska, Koroška in Stajerska. Tudi onstran Stajerske, v Medjimurju in Prekmurju žive Slovenci, ki so pa nam bili nekam tuji, skoro poznani, ker je njihova dežela že bila na Madžarskem.

Pa tudi onstran goriških Brd, v Italiji, tja do Vidma (Udine) govorijo prebivalci slovenski jezik, torej so Slovenci.

Žalostna je zgodovina Slovencev; skoro pa bi rekli, naj žalostnejša slovenska zgodovina se je pričela z Rappalsko pogodbo, po kateri so prišli primorski Slovenci — po "zaslugi" Anglije — pod Italijo. Koroški Slovenci so nam bili izgubljeni z nesrečnim plebiscitom po "zaslugi" Italije in Avstrije.

Slovenci so skozi stoletja živeli pod tremi državami — Avstrijo, Madžarsko in Italijo — pa ohranili so svoj jezik, ohranili svoj slovenski značaj.

Sedaj je napočila doba, ko imamo najlepšo priložnost, ki se nam je kdaj nudila, da si postavimo svoj bled in vanj spravimo svojo čredo.

Sedaj je čas, da stopimo na plan in zaključimo: "Do tu naj je naša meja!"

To je pa naloga jugoslovanske vlade, ki jo priznavajo zavestne vlade.

Kako pa se bo jugoslovanska vlada oprijela te svoje naloge, je drugo vprašanje.

V jugoslovanski vladi so v tričetrtinski večini srbski ministri, ki jim ni veliko mar za Jugoslavijo, temveč jim je mnogo več za Veliko Srbijo, in katerim več velja vsaka najmanjša balkanska zakotna vas v Macedoniji, kot pa naša sončna Primorska in Trst, Reka in Pulj.

Če bo sedanja vlada tekoma mirovne konference zastopala Jugoslavijo, tedaj ne moremo upati, da bi bili kdaj združeni vsi Slovenci v svoji pokrajini z natančno narodnostno določenimi mejami v skupni federativni, demokratični državi — Jugoslaviji.

Da se pa to doseže, je dolžnost slovenskih ministrov v jugoslovanski vladi, da na to delujejo. Dolžnost pa je tudi naša, nas ameriških Slovencev, da sedaj delamo za združenje celega slovenskega naroda v federativni Jugoslaviji.

Brez Slovenije ni Jugoslavije; Slovenci pa tudi pod nobenim pogojem ne moremo stopiti v Veliko Srbijo.

Slovenci smo in hočemo biti bratje s Hrvati, Srbi in Bolgari. Tako mislijo tudi naši slovenski bratje v domovini, tam, kjer je tudi nam tekla naša zibelka.

Slovenci v Ameriki imamo svoje zastopstvo — SANS. — SANS-ova naloga je tedaj, da stori vse, da se bo washingtonska vlada zanimala za naše težnje in naše pravice.

S tem pa nikakor ne mislimo reči, da naj SANS bombardira ameriški državni department s pojasnili in zahtevami, temveč naj mu predloži naše natančne želje, ki jih naj podpre z dejstvi. Ako bi SANS ali pa kakšna druga slična organizacija le preveč nadlegovala vlado, ki ji to bilo le v nadlegu, kot kakšiten brencelj, katerega se tudi vsaka žival vada čimprej otrese.

Take naše želje slovenskega naroda je treba vladi v Washingtonu predložiti v obliki spomenice, ki naj bo pozneje po kompetentnem delegatu predložena tudi mirovni konferenci.

Operatorji bodo morda tožili vlado

Washington. — Tu gredo okrog govorice, da bodo premo-garski baroni najbrž tožili vlado, ter zahtevali veliko odškodnino, ker je vlada prevzela majne tekom zadnje premo-garske stavke.

Predstavniki operatorjev zahtevajo, da se majne vrnejo lastnikom, toda Mr. Ickes, ki je "boss" premo-garsovnikov do-ber iste operira vlada, še ni dal nobenega odgovora na te zahteve. Dejal pa je, da bo morda vlada zaračunala operatorjem stroške operiranja njihovih majn. Na ta način bi operatorji imeli malo koristi od tožarjenja za odškodnino.

Ickes je sicer rekel, da bodo majne vrnjene njih lastnikom, toda pod pogoji, ki bodo dejali tudi vladi nekaj pravice. Operatorji smejo tožiti vlado za odškodnino, ali tudi vlada bo pokazala, da so imeli operatorji dobiček od tega, ker je vlada prevzela obrat.

VESTI KOMU
POMAGATE...
AKO PRISPEVATE ZA
U. S. O.

Nemška strahovlada na Koroškem

(JIC.) — V biltenu št. 134 z dne 14. junija smo prinesli poročilo o sodni obravnavi proti velikemu številu zavednih koroških Slovencev. Zdaj smo pa prejeli zaupno podtalno poročilo o strašnem preganjanju slovenskega življa na Koroškem, datirano z dne 24. aprila 1943, katero prinašamo v izvirnem besedilu:

Istrebiljenje Slovencev na Koroškem

Po krivičnem plebiscitu so koroški Slovenci živeli od leta 1920 dalje v nemški Avstriji. Noben od avstrijskih režimov od leta 1920 do 1938, niti socialistični režim dr. Rennerja, niti krščanskosocialna režima dr. Dollfusa in dr. Schuschnigg nista koroškim Slovencev dala niti kulturnih niti političnih pravic, oropali so jih celo ostanka slovenskega šolstva. Z letom 1938 po zasedbi Koroške po Hitlerjevi Nemčiji, pa se z ognjem in mečem uničuje slovenski življenjski na Koroškem. Tako so leta 1941 deportirali vso slovensko inteligenco in vse slovenske duhovnike in redovnike iz dežele in jih poslali deloma v koncentracijska taborišča v Nemčijo ali v internacijo ali konfinacijo. Vsa slovenska mladina je bila mobilizirana in poslana v prve linije na fronto, tako da izkazujejo slovenske občine percentualno največ padlih in ranjenih. Občina Sv. Jakob v Rožu ima do sedaj že 70 vojniških žrtve padlih, občina Strajaves pri Podklostru okoli 60 padlih. Nemci so ustavili oba slovenska lista "Koroški Slovenec" in "Nedeljo" ter vse članke uredništva in upravnštva internirali. Zapolnili so vse gospodarske in denarne institucije koroških Slovencev ter centralo gospodarskih organizacij "Zadržno zvezo" v Celovcu z vsem premoženjem in isto izročili Nemcem. Nad 60 slovenskim župnikom so zaplenili vse cerkveno nepremično premoženje in ga izročili v last nemškimi priseljencem.

Najhujše preganjanje koroških Slovencev pa se je začelo s preseljevanjem koroških kmečkih družin v masah od aprila 1941 dalje. Okoli 2,000 kmečkih družin z vsemi člani so od aprila 1941 do danes izselili v Nemčijo v razne lagerje in sicer Lager Weisenburg, Nuernbergstrasse 29, Bayern; Lager Wassertruedingern, Hopfengaschen 79; Lager Frauenau-rach, Post Erlangen, Mittel-franken; Lager Eichstatt, Ba-yern; Lager Hesseberg, Post Ehingen ueber Wassertruedin-gen, Mittelfranken; Lager Rodnitz, Post Soldin, Preus-sen; Lager Schwarzenberg, Post Scheinfeld in Steingerwald, Mittelfranken, Bayern.

Vse kmečko posestvo teh ljudi — okoli 10,000 koroških nacionalnih Slovencev — so Nemci brez odškodnine zaplenili in dodelili nemškim priseljencem. Izseljene koroške Slovence pa so vrhu tega mobilizirali in sicer moške za vojsko in delo v tovarnah, isto sinove od 16 let starosti dalje, ženske pa za dekle in služkinje. V sled slabih prehranjevalnih razmer u-mira v teh lagerjih veliko koroških Slovencev, posebno sta-rejših ljudi.

Razumljivo je pri teh razme-rah, da so se mnogi koroški Slovenci sedaj od totalni mobilizaciji odločili, da gredo ra-je v gozdove in se odtegnejo Hitlerjevi vojski in delavski službi. Del teh ljudi so Nemci v gorovju ujeli in jih privedli v zapore Gestapa v Celovcu. Takozvani "Volkgerichtshof" v Celovcu je pod predsedni-štvom dr. Freislerja, bivšega državnega sekretarja, sodil 37 slovenskim nacionalnim Ko-roščem in jih je dne 9. in 10. marea 1943 obsodil 112 fantov in eno dekle na smrt. Njih ime-na so:

Tomaž Olip, predsednik pro-svetnega društva S elah in vo-dja pevskih društev v okrožju Borovlje na Koroškem, ljud-pesnik. Jakob Oraz in Janez Davljak iz Sel; Franc Gregorič, posestnik iz Borovlj; Franc Pristovnik, Florja Kelih, Jer-nej Oraz, Ivan Oraz, vsi iz Sel; Ulrik Kelih iz Sel-Sajdo, Franc Vajncer iz Suhe, Jurij Pastork iz Lobnika, Mihael Zu-panc iz Obrij ter Marija Olip iz Želzne Kaple.

Poleg tega pa so bili še na skupno 125 let in 9 mesecev ro-bije obsojeni: vdova po sloven-skem zdravniku dr. Jugu, Zora Jug, knjigovodkinja iz Boro-velj in njeni hčerki Vida Jug in Justina Jug, obe iz Sel; Jer-nej Božič, Josip Olip, Sabina Ogris, Olga Kelih, Katarina Pristovnik, Marija Linasi, Ana Orazo, vsi iz Sel; Ursula Van-gerl, prevzitarica iz Suhe, Ka-tarina Pastork iz Lobnika, Ja-nez Rozman, čevljarški moj-ster iz Celovca, Alojzij Lusin, rudar, Anton Golob iz Bele, Ja-nez Smolnik iz Zitarovasi, Mi-ha Tomič iz Robera, Tomaž Olip pod Jereb iz Obrij in nje-gova žena Ursula Olip iz Ob-rij; Jernej Erzen iz Želzne Ka-ple, Marija Ogrin in Marija Pristovnik iz Sel ter še dve o-sebi, katerih imena niso znana.

Sodba je bila javno objav-ljena šele sredi aprila.

Vsi imenovani so bili odločni nacionalni koroški Slovenci, člani slovenskih prsnetnih in pevskih društev. Vsi imenova-ni kraji ležijo v plebiscitnem ozemlju na Koroškem.

Note

za

KLAVIR

ali

PIANO HARMONIKO

35 centov komad —

3 za \$1.—

- * Breeze of Spring
- * Time of Blossom (Cretal čas)
- * Po Jeseru
- * Kolo
- * Tán na vrtni gredi
- * Marlbor. Waltz
- * Spavaj Milka Moja
- * Orphan Waltz
- * Dekle na vrtu
- * Oj, Mariška, peglajaj
- * Barčica
- * Mladí kapetane
- * Gremo na Stajersko
- * Stajerski
- * Happy Polka
- * Če na tujem
- * Slovenian Dance
- * Vanda Polka
- * Zidana marea
- * Veseli bratci
- * Ohio Valley
- * Sylvia Polka
- * Zvedel sem nekaj
- * Ko ptica ta mala
- * Poljič v mieno
- * Dol s planine
- * Kadar boš ti vandrati šel

25 VEZEK 10 SLO-
VENSKIH PESMI ZA
piano-harmoniko za \$1.

Po 25c komad
MOJA DEKLE JE SE MLADA
Naročite pri:
Knjigarni
Slovenic Publishing Co.
New York 11, N. Y.
216 W. 18th Street

SONART
REKORDI

Lépe Melodije!

St. M571—Na Marjanca, polka
Kje so moje ročice
Marčka pegla—polka
Duquesne University
tamburica orkester

St. M575—Terezinka polka
Na planinah—valček
Jerry Koprišček in orkester
Za toz. cenik in cene plošč se
obrnite na: JOHN MARSICH,
Inc., 463 W. 42nd St., New York

Gauleiter Koroške dr. Rai-ner pa je na javnem zborova-nju dne 14. aprila 1943 v Mizici označil te poštene slovenske kmetje in sinove ter hčerke slo-venskih posestnikov kot ban-dite in dobesedno je rekel: "Sie koenneth versichert sein, dass kein Bandit (Slovenec) seinem Schicksal entgehen wird. Wir werden sie hetzen und schla-gen, bis der Spuk aus dem Lan-de Kaernten verschwunden ist." (Bodite prepričani, da ni-ti eden teh banditov (Sloven-ec) ne bo ušel svoji usodi! Prganjali jih bomo in pobijali, dokler ta strašila ne izginejo iz koroške dežele.)

KLUB DALMATINCEV
V LONDONU.

(ONA.) — Hrvati iz Dalma-cije in tudi drugi Jugoslavo-vi iz pokrajif ob Jadranski obali so ustanovili v Londonu klub izgnancev, ter izdali deklaracijo, ki ostro obsoja separacijo Srbije in Hrvaške, katere je osiše izročilo iz Jugoslavije kot posebne države.

Nedavno je iz domovine pri-speli Dalmatinci skupno izjav-ljajo, da bo narod Jugoslavije sam odločil o svoji narodni po-litiki in da nima "nikdo prave-vice, da bi v naprej odločil o vprašanjih kakršnihkoli notra-njih meja med različnimi na-rodnostnimi skupinami v dr-žavi".

Ta izjava poziva vse jugoslo-vanske narode, naj opuste vse malenkostne prepire, ki teme-lje na bazi "šovinizma in ver-ske nestopljivosti." Izjava pravi nadalje, da bodo morale biti mednarodne meje Jugoslavije na novo urejene, tudi one za ozemlja v bližini Jadranskega morja, ozemlja, katere ima v rokah Italija.

V deklaraciji je rečeno, da bi bil pristop "bratskega bolgar-skega naroda" k edinstvu Sr-bov, Hrvatov in Slovencev do-brodošel.

BORBE V JUGOSLAVIJI.

Columbia Broadcasting Sys-tem je prevzel vest londonske-ga radia, ki pravi, da gueril-ki z velikim uspehom sabotirali železniške proge, katerih se poslužujejo Nemci, ko zamen-jujejo italijanske čete na Balka-nu.

Proga Sarajevo—Višegrad je pretregnana na več mestih; guer-ileci so porušili nekaj mostov in premičnic.

Srditi boji v centralni Bosni se nadaljujejo.

RAZGLEDNİK

Piše Anna P. Krasna

RADIJSKA POROČILA...

Kadar mi čas dopušča na-merim kazalec mojega radio-prejemnika na kratkvalovne postaje in tako slišim sempa-tja govorance, ki se križajo po zračnih valovih med Evropo in našim kontinentom.

Rakovica ga posebno pihne, kot smo rekli doma. Baš dan pred padcem Mussolinija sta dva mlatiča v hrvaščini pela slavo Mussu in Hitlerju in to na tak način, da ju do konca niti poslušati nisem mogla, ker človeku se najbolj zagabi ono človeško bitje, ki izda lasten narod in se potem valja v pra-hu pred rablji tega naroda, če-prav se vsenaokrog njih rdeči kri, katero so i zdali sovražni-ku.

Seveda je tako valjanje v prahu samo hlinjenje in oni, ki izdajalce uporabijo, kadar jih najbolj potrebujejo, jih nava-dno tudi odvzejo kot nerabno nadlogo, kadar nimajo več po-trebe zanje. Izdajalca nihče ne-člisa, ker izdajalec je najpod-lejši med vsemi človeškimi bi-tji.

Ljudsko masčevanje nad iz-dajicami je navadno tako, ko ga izdajice zaslužijo in meni-se je zdelo, ko sem poslušala tista dva mlatiča, ki sta ope-vala Mussa in Hitlerja dol ne-ljave v Rimu, da slutita pribod-konec in se hočeta posebno priljuniti laškimi in nemškimi rabljem, da tako zagotovita svoji koži varnost v slučaju, da se lepega dne znajdetja v kaš-i in bo hrvaško ljudstvo zahte-valo njuno izročitev in izroči-tev vseh, ki so pomagali križati nesrečni narod ter črniti njegovo ime v teh krvavih dneh preiskunje.

Po drugi strani sem prisluhnila zadnje dni ob vsaki pri-likli novicam o Italiji, ker so te vsebovale nemalokrat vesti o našem Primorju. Pa so govo-rili radijski naznanjevalci ve-sti o Istri, Trstu, Pulju (Pola), Gorici in Udinah... da, o Vi-dmu in smo dejali, da je poslal Mihajlovich v provinco Udine svoje guerilce — dva bataljo-na, da se jih bliža Vidmu (Udi-nam). Hm... čakam, da sli-šim vir vesti... i saj se mi je zdelo... "ononcer" je dejal, da so tako rekli jugoslovanski viri.

Hitro krevlja to Matjažovo kljuse, sem si mislila in pogle-dala popoldanske liste. Tu so tudi bila poročila o naših pri-morskih krajih in mestih, toda, glej, spaka, časnikarski fantje so že bolj bistri in se najbrž tudi dobro razumejo na zemlje-pisje, pa so zelo spretno po-dali tiste vesti o guerilskih če-

tah, ki so vdrle preko meje v Videmskem okrožju. Saj se jim je najbrž zdelo, da se naj-dejo tukaj v Ameriki ljudje, ki tiste kraje zelo dobro po-znajo, pa bi vpraševali, kako je čez tolike hribe in doline nenadno prišla Mihajlovičeva bojna sila v primorske kraje?

No, ja, saj se je kmalu izka-zalo, da so bili guerilci, ki so se postavili sovražniku v bran oziroma so ga napadli, Sloven-ci in Hrvatje, ki nimajo nobe-nega opravka z Mihajlovičem. Vendar pa je zanimivo opazo-vati kako se skuša riniti v o-spreddje obledelega junaka, ter spraviti pod njegovo komando ves odpor v bivši Jugoslaviji.

Človek se včasih popraska ob takihle stvarih za nšesi in si skuša predčuti burbonsko okostenelost možgan, ki so ne-koč vladale Jugoslaviji.

Pa naj pridejo na vrsto še osišečniki... tudi te včasih sli-šim po radiju. Ne morem reči, da razumem vse, kar povedo po nemško in laško, a jedno govorancem zapopadem. Seveda je vse prepleteno z veličino firerja, potem se poveličuje "novi red" ter se prednašajo v zanositih nemških ali pa ita-lijanskih frazah sadovi tega reda, ki je menda "osvobodil" za večno to ljubo Evropo, ki bo odslej korakala po novi poti, katero je "srečnim" evrop-skim ljudstvom utrl Hitler, ta veliki genij in vodja, ki ga je prodciral nemški narod.

Človek mora imeti dobro kontrolo nad svojimi živci in temperamentom, ko posluš-a tak očiten zasmeh v obraz ne-srečnim 16-milijonskim brez-domskim siromakom, katere je "novi red" razgнал na vse štiri vetrove.

So ljudje, ki pravijo, da tega ne morejo poslušati, ker jih tako razdraži, da bi kar razbili radio aparat.

In so ljudje, ki pravijo, da ne marajo prav nič slišati o vojni in o tem kar počenja "novi red" v Evropi in dru-god po svetu.

Toda danes so časi, ko ne more nihče uiti direktni ali in-direktni odgovornosti za vse, kar se na svetu dogaja. Vsi smo prizadeti in vsi moramo doprinesati svoj davek za zma-go nad "novim redom" zlo-činskega uničevanja celih na-rodov in ljudstev. Moralna dolžnost nas veže, da smo bu-dni in pobijamo z besedo in dejanji vse prikrito propagan-do in vse prefrigate poiskuse skrite reakcije, ki stremi za-tem, da bi pripregla svojo opremo prepleškanega fašizma k vozu zmage in bi tako zopet zavladala nad ljudstvi, ki da-nes toliko trpijo.

V tem oziru gre vse čast ne-katerim ameriškim člankarjem in komentatorjem, ki neprista-no opozarjajo ljudstvo, naj bo čuče in naj skrbi, da bo mir po tej vojni sklenjen za zeleno mizo, pri kateri ne bodo sede-li le diplomati, katerih ni o-škropila kri, ki je tekla in še teče za svobodo, pač pa naj bo tam pričujoče in dobro zastopa-no ljudstvo, ki preliva svojo kri in se obupno in z vsemi svojimi močmi upira silam "novega reda".

DELO DOBE PORTERJI
za voskanje poda; ponočno delo. Plača \$35. na teden. — Vprašajte pri: — 140 WEST 42nd STREET, ROOM 704, NEW YORK CITY (2x)

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo \$2.⁰⁰

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kakš jed posebno in navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izvešati in izpopolniti.

Naročite pri:
KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO
New York 11, N. Y.

RABIMO
ŠIVALKE

na moške klobuke, dolga se-zija. Vsaka dobi ene vrste kito in block za celo sezono. Najvišja plača.

Good Value Hat & Cape
Company, Inc.,
19 West 4th Street
New York City

(8-5 to 11) 216 West 18th Street

Kratka Dnevna Zgodba

RESE

JANEZ JELEN:

(Nadaljevanje.)

"Zaradi srenje!" je premisljeval Gregor. "Da bi sam poleg ne imel več besede? Nak!" se je odločil.

"Nikar se ne brani, ko se ubranil ne boš. Samo grdiš se," se je France skoraj posmehoval Gregorju.

Oče je pogledal sinove in je videl, da jih je s srenjo stric pridobil za svojo misel. Če bi jih sedaj vprašal, ali naj oče res njim izroči, bi morali in bi ne hiteli odgovorjati, kakor so malo prej, da se še nič ne mudi. Gregor je zrl na Franceta, češ, ti drži v mano, saj ti pristoji, da se dela kakor domačih komu. Fant pa je povsod oči. Že do sledi mu je bilo nerodno, ko pa ni spadal prav v družino, in bi mu utegnulo biti naprej še bolj. Kakor po opravi se je obrnil in odšel.

Okrog stame se je prinesel petelin in zagledal po podu raztreseno zrno. "Kok, kok," je povabil kokoši, naj pridejo zobat. "Šššš" je trnik jezno zapodil predrzno perjad.

Važno za naročnike

Poleg naslova je razvidno do kda imate plačano naročnino. — Prvi številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam priha nite neprebrane dela in stroškov, Vas prosimo, da skušate pravočasno naročnino poravnati. Pošljite naročnino naravnost nam ali jo plačate našemu zastopniku v Vašem kraju. Zastopnik bo Vas izročil potrdilo za plačano naročnino.

- California:**
San Francisco, Jacob Laushin*
Colorado:
Pueblo, Peter Cullig
Walsenburg, M. J. Bajuk*
Indiana:
Indianapolis, Fr. Markich
Illinois:
Chicago, Joseph Bevdic*
Chicago, J. Fabian (Chicago, Cleve in Illinois)
Joliet, Jennie Bambich
La Salle, J. Spelich
Mascoutah, Martin Dolenc
North Chicago in Waukegan, Math Waršek
Maryland:
Kittimiller, Fr. Vodopivec
Michigan:
Detroit, L. Plankar*
Minnesota:
Chisholm, J. Lukanch
Ely, Jos. J. Pesohl
Evelev, Louis Goude
Gilbert, Louis Vessel
Montana:
Roundup, M. M. Panlan
Washoe, L. Champs
Nebraska:
Omaha, P. Broderick
New York:
Gowanda, Karl Strnisha*
Little Falls, Frank Masle*
Worcester, Peter Rode*
Ohio:
Barberton, Frank Troha*
Cleveland, Anton Bobek, Charles Krilinger*, Jacob Remak
Girard, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant, John Kumše
Youngstown, Anton Kikelj
Oregon:
Oregon City, J. Koblar
Pennsylvania:
Bessmer, John Jevnikar
Conemaugh, J. Brezovec*
Coverdale in okolica, Jos. Paternel
Export, Louis Supancic*
Farrell, Jerry Okorn
Forest City, Math Kamin*, Frank Blodnikar
Greensburg, Frank Novak
Homer City, Fr. Ferencak
Imperial, Vence Palech
Johnstown, John Polanec*
Kraja, Ant. Tauselj
Luzerne, Frank Balloch
Midway, John Zukot
Pittsburgh in okolica, Philip Progar
Steelton, A. Bren
Turtle Creek, Fr. Schifre*
West Newton, Joseph Jovan
Wisconsin:
Milwaukee, West Alia, Frank Skok
Wyoming:
Rock Springs, Louis Tauchar*
Diamondville, Jos. Rolic*
(*Zastopniki, ki imajo poleg imena *, so upravičeni obkati tudi druge naselbine v njih okraju, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.)

Vsi zastopniki imajo potrdilo za svojo, katero je prejel. Zastopnika topla priporočamo. — Uprava "Glas Naroda"

"Kajne, takole bi se rad me ne znebil!" ga je podražil France. "Saj pojdem, sajno nekaj ti še prej povem, če si sam pozabil, pa bodi hud ali ne. Tudi fantje naj slišijo, da bodo vedeli."

"No kar," je izzival Gregor. France je z dvignjenim prstom pripovedoval in skoraj vsa beseda posebej poudarjal: "Rajnega gospoda župnika Andreja se še vsi dobro spominjamo. Mož po volji božji je bil, Bog mu daj večni pokoj! Vse otroke, Gregor, nam je učil. Kar priznava, da bi brez njega ne bili taki, kakor so. Nobeden nama ne dela sramote."

"Sem mar kaj rekel?" je pritrtil Gregor. "Prav. Tudi to boš moral pritrdati, da je v dolgih letih, ko je bil med nami, predelal kraj in ljudi."

"Ne tajim."

"Ti menda tudi še nisi pozabil, kako je potem prišel z nekaterimi navzkriži zaradi klopi v cerkvi. Da bi vsako leto nekaj plačevali od njih, je hotel. Ti si se najbolj trmasto postavil po robu, čeprav ti ni bilo prav nič treba. Do dekanma in celo do škofa si šel, pa nisi mogel nič opraviti."

Fantje so se spogledali in nerodno jim je bilo.

"Pa še ni bilo dovolj. Ne-popoln, kakor si, si se po-tem tako daleč spozabil, da si vprico vseh rekel gospodu Andreju: Nič več ne znate voditi. Sedemdeset let imate. Odstopite! — Mož je sklonil glavo in spet mu je zdrknila na bel papir pred njim. In prav ma tisti papir je gospod Andrej koj drugi dan po maši napisal prošnjo za upokožitvev."

Stric je umolknil. Fantje so se obrnili stran. Nihče ni maral pogledati očetu v obraz. Na gnoju je zapel petelin.

Gregor je sprevdel, da nekaj mora reči. Srčasto je pogledal okritosrčnega brata.

"Name ciklaš?"

"Prav si razumel. Če ne maraš prepustiti gospodarstva za radi fantov, ki so dokaj raz-umnejši ko ti, in če ti tudi za srenjo ni nič, moraš odstopiti zaradi solz gospoda Andreja. Gregor! Že davno si jih dopolnil sedemdeset!"

S stisnjenimi pestmi, kakor neizprosen sodnik je stal France pred bratom. Gregor se je pa prisilno nasmehnil:

"Tak bi po tvojem moral dati iz rok vsakdo, ki je dopolnil sedemdeset let. Pa če pogle- dam okoli sebe —"

"Ni se me izvijaj!" je segel France Gregorju v besedo: "Sam vidim. Tvoji vrstniki nekateri še gospodarijo, še z osmimi križi je kdo nepogrešljiv. Ti pa: Kar ti je veljalo za gospoda Andreja, mora zdržati tudi za tebe samega, Gregor. Če pa ne, še manj spadaš na krmilo."

Janez, Jaka in Jože niso več zdržali. Spogledali so se in se na tihem namuznili: Gregor pa je spoznal, da je v precepu.

"Prav Kadar si Janez po-išče primerno nevesto, se ne bom več branil."

"Primeren nevesto!" France je mežikaje pogledal brata. "To se pravi, če te prav poznam, Gregor, da ti nobena ne bo všeč. Si slišal, Janez?"

Janez je s hudomušnim obra- zom spet odprl pokrovček pri motorju: "Tako vama povem, da k neomlačnemu žitu nobe- na, ki je kaj prida, ne bo hotela

priti. Z besedami pa žita ne bomo spravili v kašo. Samo z delom. Alo fanta," je namig- nil bratoma in že je prasnila modrikasta iskra skozi stikalo. Od temeljev do temena se je spet stresel skedenj. Truš je udušil pogovor. France je bil zaslišal motor in prihitel po stopnicah. Fantje niso imeli ča- sa misliti na kaj drugega ka- kor na delo.

Oče in stric sta se naveličala prahu. Odšla sta po mostu. Gregor se je praskal, kakor bi ga bile po vsem životu do žive- ga jedle rese.

Na Veliki Šmaren so Trniko- vi fantje vse trikrat šli v cer-kev. Po petih litanih popol- dne — Janez in Jaka sta pela na koru — so pa sedli na kole- sa, da se malo popeljejo naok-rog. Pri Kristofu so malicali in si privoščili vsak dva vrčka piva. Potem pa jih je zanika- lo še naprej. Dan je bil jasen in lep, gore kakor umite. Av- tomobili niso dvigali prahu, ga je poprala ploha, ki se je bi- la ulila opoldne. Kolesa so te- kla kar sama.

Sonce je že zašlo, ko so žida- ne volje zavili nazaj proti do- mu. Na ovinku pod klancem v Hrastrju je Janez nenadoma zavril, ustavil in skočil s kolesa. Za njim seveda Jaka in Jože. Pod cesto v travi je sedelo mla- do dekle in si brisalo z belim robcem krvavo roko. Nekaj sež- njev proč je ležalo čudno zvito želo.

"Ste padli, gospodična?"

"Kakšna gospodična!"

"Lej jo! Kosačjeva Marjani- ca," so vsi hkrati spoznali po- nesrečenko. "Krvaviš, kaj se ti je naredilo?"

"Avto me je zbil."

"Tisti, ki smo ga pravkar srečali."

"Škoda, da nismo pogledali številke."

"Pa kar naprej pelje, surovi- na gosposka," je zablskal Ja- nez.

"Si se kaj polomila?"

"Ne, samo precej udarila"

"Pa kolo imaš vse zvito. Ne

(Nadaljevanje na 4. str.)

SPISANA V ANGLEŠČINI

VRTNARSTVO ... SADRJEJSTVO ...

POLJEDELSTVO

The Garden Encyclopedia

Cena knjige:

\$3.50

V LIČNI IN TEPEŽNI PLATNENI VEZAVI

Skoro 1400 strani — 750 slik

Popolni voditelj za vaš vojni vrt.

Popolna vsaka beseda, vsaka stran, vsaka slika — mnoge NOVE snovi novih ilustracij!

EDINA VRTNARSKA ENCIKLO- PEDJA ZA DOMAČO POTREBO!

Ni vsiljivih besed — vse je jasno, raz- ločno, uporabno.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street New York 11, N. Y.

Tučaj je v eni sami knjigi VSE, KAR VAM JE TREBA VEDETI O TEM-KAR ŽELITE PRIDEJATI! 10,000 slikovnih in podrobnih po- slov in vrtarstva, o saditvi in sejanju, o gojenju in skrbni vrtu. Najboljše pa je VRTNARSTVO BREZ ZEMLJE: nova metoda za uničevanje škodljivcev, poljenje div- jih rastlin, nove sestavine cvetlic — Abecedno kazalo vam pove, kakor, kar, kdaj. Prirejeno za vsako potrebo v Zdravstveni državi, za vsako zemljo in vsako sezono.

To knjigo je uredil E. L. D. SEY- MOUR, B. S. A., poznani oče in vrtarstvo, ki ga čitajo vrtarstvo iz- vedenci.

UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS & STAMPS

boš mogla več nanj," je vedel Jaka.

"Kako bom le domov prišla. Podrugo uro imam in še; noga me boli!"

"Nič ne skrbi."

Kar brž so tako uredili, da je dekle sedlo Janezu na kolo, drugače ni šlo; njeno kolo pa so razdrli. Jaka si je naložil ogrodje, Jože pa kolesi.

Pri Kosačju so se najprej ustrašili, pa kmalu Boga hva- lili, da ni bilo kaj hujšega. Ka- ko bi pa postregli Trnikovim fantom, ki so tako poskrbeli za Marjanico, pa kar niso vedeli.

Beseda je dala besedo, že na polnoč je šlo, ko so se fantje poslovili. Pa se Janezu in Mar- janci še nikamor ni mudilo. Da naj še pridejo v vas, so na- ročali. Seveda so radi obju- bili. Janez je pa skrivaj stis- nil Marjanici roko, ona pa mu je vrnila. V oči si nista mogla pogledati, je bilo pretemno pred hišo.

Na rožnovensko nedeljo so pri Trniku po južini moški ob- sedeli pri sadjevcu. Fantje so se muhasto pomenkovali in se drezali med seboj. Gregor ni mogel uganiti, kaj imajo in je že vstal da bi odšel. Pa je spre- govoril Janez: "Ata, počakajte bi se nekaj pomenili."

"No?" je Gregor obrnil gla- vo.

"Oženil se bom."

"Pa menda ne kar danes?"

Jaka je rahlo sunil Janeza pod mizo.

"Naj kasneje pred pustom."

"Katero pa misliš vzeti?"

"Kosačjevo Marjanico."

"Sem slišal nekaj zvoniti, kako si jo pobral — na cesti."

Janez je zardel. Že je hotel vzrožiti, pa sta ga brata oba hkrati brenila pod mizo. Spom- nil se je, da bi z resno besedo dosegel samo nov prepir.

Janezu se je posrečilo, da se je prisiljeno nasmejati: "Ata! Ne vem, če mi je bilo že kdaj tako lepo kakor tedaj, ko sem peljal Marjanico na kolesu do- mov."

"Seveda, ko te nič več šram- ni!"

"Bi me bilo, pa še hudo bi me bilo, če bi jo bil kar tako ljudem za v zob prepelejal na kolesu okoli. Takrat pa res ni kazalo drugega."

"Kar padla bi bila," je re- kel Gregor. "In nos bi si bila razbila tista tvoja Marjanica."

"Ne smete privoščiti hude- ga," je učil Jože. "Tako brh- kih deklet, kakor je Marjanica ni kar skoraj nič. Bog je lepo-

(Nadaljevanje na 4. str.)

Združeni narodi potre- bujejo ves odvisni ži- vez, ki ga je mogoče pri- delati v Ameriki.

Vsak lahko nekoliko pomaga, ako mu je mo- goče letos obdelati

VICTORY VRT

Pripravite se za to de- lo že sedaj!

Tučaj je v eni sami knjigi VSE, KAR VAM JE TREBA VEDETI O TEM-KAR ŽELITE PRIDEJATI! 10,000 slikovnih in podrobnih po- slov in vrtarstva, o saditvi in sejanju, o gojenju in skrbni vrtu. Najboljše pa je VRTNARSTVO BREZ ZEMLJE: nova metoda za uničevanje škodljivcev, poljenje div- jih rastlin, nove sestavine cvetlic — Abecedno kazalo vam pove, kakor, kar, kdaj. Prirejeno za vsako potrebo v Zdravstveni državi, za vsako zemljo in vsako sezono.

To knjigo je uredil E. L. D. SEY- MOUR, B. S. A., poznani oče in vrtarstvo, ki ga čitajo vrtarstvo iz- vedenci.

UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS & STAMPS

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street New York 11, N. Y.

UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS & STAMPS

Domaća fronta

Zaposlitev delavstva prigraje- nju his brez diskriminacije.

Federalni urad za zgradbo stanovanj je v skladu z eksek- tivnimi navodili predsednika Roosevelta glede pravične za- poslitve, izdal naredbu, ki za- hteva, da vsebujejo vsi pro- jekti za zgradbo vojnih stano- vanj, financirani iz javnih fon- dov, v svojih direktnih kon- traktih naslednje določilo:

"Diskriminacija na podlagi rase, vere, polti, narodnega po- koljenja ali političnih afili-acij ne bode v nobenem slučaju uvedena napram nastavljenem ali o priliki reševanja prošelj za zaposlitev, ako so dotičniki sposobni za delo pri grajenju vojnih stanovanj in razpola- gajo s potrebnimi izkušnjami in znanjem."

"Kdor prevzame kontrakt, mora vključiti to določilo v vse podkontrakte za oddajo delnih poslov v zvezi s tem kontrak- tom."

Zopetna zaposlitev in namešče- nje veteranov.

Vojna komisija za delavstvo in komite za skupno politiko delodajalcev in delavcev sta odobrila program za popolno in resnično zaposlitev ameriških veteranov po njihovi vrnitvi, čim bodo v redu odpuščeni iz oboroženih sil, bodisi radi po- habljenj dobljenih v boju, bo- dis iz drugih vzrokov.

Javljeno je, da boeta s po- sredovanjem War Manpower Commission izdelala Urad za zaposlitev, oddelek za zaposli- tev veteranov, in Urad nabor- nega service-a, vse potrebne načrte, da bo dobil vsak vojak takej po svojem povratku delo, ali pa, da bo primerno vezban v cilju zopetne zaposlitve.

Zdravje in vročina

Med obedi zavrij par požir- kov mleka, sadnega ali paradiž- nikovega soka, oranže in sli- ho sadje in sandwiche.

Zavrij vsak dan vsaj eno ze- leno in neprekuhano salato.

Začni svoj dan z obilnim zaj- trkom, ki vsebuje citrus sadje, cereal ter toast in kavo, kakao ali mleko.

Osoli dobro svojo hrano. Pij mnogo vode.

Vprašanje racioniranja

SLADKOR — Znamka št. 13 War Ration Book No 1 velja do 15. avgusta. Znamka št. 15 in 16 velja vsaka za 5 funtov sladkorja, za konzerviranje v domačem gospodinjstvu.

RDEČE ZNAMKE — (za me- so, mast, olje in sir) Rdeča znamka T ostane veljavna do 31. avgusta.

Rdeča znamka U stoji v velja- vo dne 1. avgusta in velja do 31. avgusta.

MODRE ZNAMKE (za kon- zerve, za hrano iz ledenic in ne- katere vrste dehidriranega ži- veža) — Modre znamke R, S in T stopijo v veljavo dne 1. avgusta in veljajo do 20. sep- tembra.

NAFTA ZA KURJAVO — Period 5 kuponi za stare racije ostanejo veljavni do 30. sep- tembra.

Period 1 kuponi za nove ra- cijne tekem prihodnje zime so tudi veljavni.

BENCIN — Kuponi A-6 so veljavni v 17 državah vzhod- ne ozemlja pomanjkanja. V državah, ki so izven vzhod- nega ozemlja pomanjkanja, so zdaj veljavni kuponi A-7.

Vsi kuponi za bencin, katere- imajo posestniki avtomobilov v rokah, morajo nositi posest- nikovo "license" številko in ima države, v kateri je regist- riran. — OWI.

UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS & STAMPS

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street New York 11, N. Y.

UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS & STAMPS

USPEHI RUSKIH GUERILCEV.

(ONA.) — Polom nemške poletne ofenzive je sledil ne- uspehu druge nemške ofenzive, katero so bili poskusili prej z isto tako negativnim uspehom proti partizanskemu pokretu.

V začetku meseca marca je začela nemška armada na Rus- kem precejšnje število obsežnih operacij na vsem okupiranem ozemlju. Posluževali so se ja- ko močnih oddelkov, včasih po več divizij, katerim so bili pri- deljeni oddelki tankov in letal. Te čete so ojačile s posebnimi izbranimi policijskimi silami.

Nemški namen je bil, da obko- lijo guerilske postojanke, vsako posebej in jih do zadnjega mo- ža pokoljejo. Te operacije so se začele meseca marca in so se nadaljevale do trenutka, ko so Nemci začeli svojo poletno ofenzivo.

Najlažje nam bo oceniti do- seženi uspeh, ako prečitamo ur- adna poročila nemške koman- de. Dne 30. maja je naznanila: "Guerilske sile v ozadju sred- njega sektorja centralne fron- te so popolnoma uničene." To- da malo pozneje, 2. julija je dru- go nemško uradno poročilo ja- vilo, da se "nadaljujejo srčiti boji" v tistem sektorju.

Resnica je, da Nemci sploh ne morejo poslati v boj zadost- nih sil, da bi ugonobili vse ne- številne guerilske oddelke. Pol- noštevilen polk namreč ne more biti kos guerilskemu oddelku ki šteje na pr. komaj 100 mož, ako pomislimo na to, kakšnih ogromnih sil bi se morali poslu- ževati Nemci, da iztrebijo na- na tisoče takih manjših gue- rilskih oddelkov, je lahko ver- jetno, da je ena sama guerilska skupina vlekla za nos polno- številen nemški polk mesec dni in pol.

V enem predelu tega ozem-

lja so izgubili Nemci 40 odst. svoje kolone. Izgube guerilcev so bile neznatne. To je za to, ker guerilci vedno udarjajo iz- nenada in iz zasede. Dolgo ča- sa se umikajo, vse dokler izne- nada ne preidejo v napad in iz zasledovanih postanejo zasle- dovalci. Vsaka ped terena jim je znana, tako da jim ni težko povsod prevariti sovražnika in se izvleči iz vseh nastavljenih zank. Tudi danes še nadlegu- jejo neštevilni guerilski oddel- ki nemške čete globoko v ozad- ju za bojiščem.

UNIVERZALNI VITAMIN

Strokovna revija ameriških kemikov objavlja, da se je po- srečilo izolirati v skupini B vi- taminov izcedek, tako zvano pantotinsko kislino. Doseđa- nji poskusi s to snovjo kažejo, da so odkrili v nji nekakšen "univerzalni vitamin" ki po- spešuje rast pri človeku in ži- valih. Eksperimenti s tem vi- taminom se nadaljujejo.

FERDO JUVANEC:

Zjutraj 30

Slovanaka 30

PETER JERER: Pella roža; VASI- LIJ MIRK: Podoknica 30

ZORKO PRELOVEO:

Le enkrat še 30

Slava delu 30

HR. VOLARIČ: Rožmarin; JOS. PAVČIČ: Potkan ples 30

IZ STARE ZALOGE pa ima- mo še naslednje pesmi, katerim smo znižali cene:

Ameriška slovenska lira. (Hekmar) 30

Oriovske himne (Vodopivec) 30

Slovenski akordi, 22 melodij in melodij zborov (Karl Adamič) 75

Trije melodij zbori (Glasbena Ma- tica) 30

V popeljalni noči, kantata za solo, zbor in orkester. (Sattner) 30

Mladina, pesmi za mladino s klavir- jem (E. Adamič) 30

Dva pesmi. (Prelovec) za moški zbor in solo 30

Naš himni, dvozgane 30

Gorski odmevi. (Lahmar), II. avsenk, moški zbori 30

ZA TAMBURICE:

NA GORENJSKEM JE FLETNO, podpora slo- venskih narodnih pesmi za tamburice, zložil Mar- ko Bajuk 75

Slovenske narodne pesmi za tambu- riščki zbor (Bajuk) 75

Rom del na planini. (Bajuk), podpora 30

ZA ČITRE:

Fotok za citre. — s veseli — (Kasteljak) 30

ZA SLAVJE:

Čisti priročnik. — Koračiča — 30

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street. New York N.Y.

UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS & STAMPS

UNITED STATES WAR SAVINGS BONDS & STAMPS

Visoška kronika

ROMAN — Spisal Dr. IVAN TAVČAR.

44

Nerodnega kmeta lahko spravili v zadrego, zatorej sem molčal.

Se je vprašal:

"Ali ni čudno, dragi mladenič, če je Agata tako mogočna, če se pajaš s hudičem, ki je, kar mi lahko verjameš, velik gospod da si sama ne pomaga in da ne odfrči pri oknu ter se tako otrese težke loške pravice?"

Tudi tukaj mi nisem vedel odgovoriti.

Ponovil je še enkrat vprašanje: "Kaj torej? Ali še vedno veruješ, da so čarovnice na svetu?"

Sedaj sem samo še zastokal: "Ne vem."

"Ti si gotovo v sorodstvu s svetim Tomažem! Poslušaj sedaj svojega škofa, poslušaj svojega vladarja! Ta ti odgovorja: Jaz ne verujem! In gospod Joannes Franciscus je vstal ter zopet letal po čumnati.

Po moji glavi se je vse mešalo in drugega nisem opazil, kakor križ, ki je oznanjeval bridko smrt blaženega škofa Konrada. Vzlic temu pa moja ošabnost še ni bila stita in moje srce je še vedno kričalo, da visoki gospodar ne bo smel jemati ženske, katero so radi čarodejstva vlačili po loških ječah."

"Če ti je mogoče," je vpil škof, "odpri ušesa in poslušaj! Poiskusi ti hočem z vodo. Če pride Agata na kateri koli način, na katerikoli način žava iz vode, je njena nedolžnost dokazana."

Besede "na katerikoli način" je dvakrat izpregovoril in polagal je nanje poseben naglas. Ali brezuspešno, ker se v moji glavi ni hotelo razjasniti, zatorej tudi nisem vedel, ali so hotele te besede kaj posebnega povedati.

Moja onemoglost ni ostala škofu prikrita. Obstal je pred mano in zaničljivo izustil te-le besede:

"Ti hočeš grešnico rešiti? Ti hočeš grešnico rešiti pred grmadom? Ti je rešil ne boš! Ti si —"

Nekaj časa je premišljeval, potem pa kar odkritosrečno dostavil: "Ti si tepec!"

Na to grenko besedo sem zlezal v devetero gub in pot me je obli, da je bila mokra obleka na meni. Kar sem bil gospodar visokih kmetij, me še ni bila zadela nobena taka beseda, kakor jo je v tem trenutku vrzel name razljučen gospod škof Joannes Franciscus. Taka beseda je na mestu poslu nasproti, nikdar pa nasproti gospodarju, in najsi nima toliko polja, ne toliko tovrstnih konj, kakor imam jaz vsega skupaj na Visokem.

Zaklical je: "Valet de chambre!"

Prišel je stavec z orjaško lasuljo.

"Piere, odpelji tega človeka!"

Kakor v pijanosti sem odšel, tako da sem pozabil izkazati nasledniku apostolov čast, katero jim izkazuje ves svet.

Morda sem se motil, morda sem prav slišal — pri vratih se mi je zdelo, da sem čul smeh njegove milosti. Bil je strupen smeh, a takrat še nisem vedel, da se je za tem smehom skrivalo zlato srce Janeza Franciška in blagoslovljena dobrotljivost, ki je tlačila v vsaki kaplji krvi, ki se je pretakala po njegovem žibkem telescu.

Tisti dan sem zapuščal loški grad v zavesti, da nam frejski škof noče pomagati.

Na poti iz Loke je jokala moja duša in misli lesem nanjo, ki je bila v verigah in katere obiskati nisem imel poguma. Misli sem nanjo — ali pred očmi so mi ležale tudi bogate njive in zeleni visoški travniki, kar je bilo vse moja last. Tu in tam se je nekaj oglašalo iz postranskega kota moje duše: Ali naj jemljem žensko, ki bo sojena pred vsem svetom? Če Bog zapusti človeka, je kakor zastava, ki palopa vedno v kraje, v katere sapa vleče.

Pred domom me je čakal brat Juri. Kar sušil se je te dni, da ga že ni bilo skoraj nič v obleki.

"Si bil pri nji?"

"Pri škofu sem bil," sem odgovoril, "ali nisem se ga upal prositi, da bi me pustil k nji. Bil je tak, kakor trnjev grm, v katerega ne vtikamo rok."

"Ali je kaj govoril o nji?" je vprašal z veliko skrbjo.

"Nekaj je pravil, da hoče poiskusi z vodo, in če pride živa iz vode, in sicer na katerikoli način, potem je dokazana njena nedolžnost. Ali človek naj se spozna pri govorici visokih gospodov, ki tako radi šale brijejo iz nas, ubogih kmetov."

Juri je odšel.

Potem smo živeli dalje, živeli kakor čreda na Blegasu, iz katere je medved odnesel najlepšo ovco.

Konec julija je prišel Schwaiffstrigkh zopet na Visoko. Prišel je kot kašpot sodnije in prinesel je meni in Juriju peščice. Klicali so naju v Škofjo Loko na dan enajstega avgusta, na dan sv. Tibureja mučenika, da bova pričala pri obravnavi, ko se bo sodilo o Agati Emi Schwarzkoherjevi radi hudega čarodejstva.

Na dan sv. Tibureja mučenika se je imela ob desetih zjutraj začeti sodba. Z Jurijem sva na vse jutro odjezdila v mesto. Upala sva, da bova sama in da nama ne bo treba povedati oči, ko je vendar od Žirov do Loke vsa dolina vedela in govorila o naši sramoti. A mogoče sva bila ogojufana, hodilo je po poti skoraj toliko množice, kakor tedaj, ko hodi ljudstvo na božja pota. Hribovec in dolinec — vseh je bilo polno, in nekateri so bili še tako brez vsake pameti, da so vlačili otroke s seboj. Vse je hitelo v mesto, in skoraj več jih je bilo kakor tisti dan, ko so ob glavo dejali onega iz polka Ferrari, ki je umoril in oropal kmeta iz Zminjca. Puščali so naju v miru, in to še celo tisti, ki so bili prepričani, da je Agata čarovnica, ker je lansko leto tu in tam padala toča v pogorju in po dolini.

Tudi Ana Benata iz Scheffertna se je odpravljala, ker je hlapec pred dvorcem vodil dva osedlana konja. Zavila sva jo nazaj okrog griča in čakala, da je Ana Benata odjezdila s svojim hlapčtom. Ljudstvo sva nalašč spuščala naprej, da je naju prehitevalo, tako da sva bila pri zadnjih, ko sva pri Poljanskih vratih jahala v mesto.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

VESTI IZ CLEVELAND, O.

(Po daljši bolezni je umrl do-
bro poznani rojak Louis Lan-
genfuz, star 68 let. Doma je
bil iz vasi Volaka pri Velikih
Laščah, odkoder je prišel v
Cleveland pred 37 leti. Zapu-
šča žalujočo soprogo Mary, roj.
Podlogar, sina Louisa in dve
vnukinji, brata Johna in Jolietu
in brata Josepha in Helena,
Ment.

27. julija je premizila v Glen
ville bolnišnici Agnes Korošec,
roj. Mah, stara 53 let. Pokoj-
nica je bila doma iz vasi Za-
gorica, fara Čatež na Dolenj-
skem, odkoder je prišla v Ame-
riko pred 31 leti. Zapušča ža-
lujočega soproga Martina, hčer-
i Agnes Erjavec in Lillian in
štiri sinove: Fred, Martin, Wil-
liam in Henry, dva brata v Ma-
dison, O., ter enega brata v sta-
tem kraju.

Po dolgi bolezni je preminila
na svojem domu Marija Volčan-
šek, roj. Sket, v starosti 77 let.
Doma je bila iz vasi Rogaska
Slatina, fara Logatec na Spod-
njem Štajerskem, odkoder je
prišla v Ameriko pred 43 leti.
Pokojnica zapuša 3 žalujoče
sinove: Ladislava, Edwarda in
Jakoba, ter hri hčere: Pauline
Perhavec, Louise Perfolia, in
Alice Van Cott, dva pravnuke
in 21 vnukov, v starem kraju
pa tri sestre in dva brata.

Dne 30. julija je preminila
Johanna Doljak, roj. Zele, sta-
ra 68 let. Zapuša žalujočega
soproga Johna in sedem otrok.

Pokojnica je bila rojena v Sla-
vini, okraj Postojna na No-
tranjskem, kjer zapuša brata
Janeza in več sorodnikov. V
Ameriki je bivala 38 let.

Dne 24. julija Mr. Joseph
Widmar, v spremstvu svoje so-
proge Ursule in 8 letnim sinč-
kom Robertom ter Mr. in Mrs.
Dennis Leavengood podali se
na počitnice 365 milj daleč v
Houghton, Mich. 29. julija
julija zvečer pa se je zgrudil
in umrl v naročju svojega pri-
jatelja, zadet od srčne hibe.

Pokojni Widmar je bil 42 let
star. Na počitnice so vzeli svoj
avtomobil, in sicer so ga vzeli
na parkirno do Detroita, da si
prihranijo na gasolinu. Na po-
čitnicah so nameravali ostati
10 dni, a veselje se je spreme-
nilo v žalost, ko je posegla
smrt in je bilo treba preskrbeti
pogrebneke za odpremo trupla
v Cleveland, ostali so se pa vr-
nili z avtomobilom.

Pokojni je bil zelo nadarjen
mož. V Foote Butte Co., kjer
je delal 14 let, je bil zadnje ča-
se glavni nadzornik. Rojen je
bil v Vinona, Ill., kamor so do-
speli njegovi starši pred 45 le-
ti. Od tam so se preselili v
Cleveland pred 16 leti. Njego-
vi starši so bili doma iz Hinj.
Pokojnik zapuša žalujočo že-
no družine, iz znane Založnje-
ve družine, sinčka, mater An-
tonio, roj. Sever, ter tri brate
in dve sestr.

PARADIŽNIK — KROMPIR.

V rastlinjaku državnega ko-
legija v Pullman, Wash., raste
sočivna rastlina, ki bi bila mar-
sikateremu Victory vrtnarju
kar povsod kajti ta čudežna
rastlina debeli ob svojih kore-
ninah lep krompir, na vrhu pa
rodi lepe paradižnike.

Bivši avstrijski domači bram-
bovi, ki so dol v Gorici zložili
pesem, ki je nosila naslov "Pa-
radajz-krompir" ker so vedno
imeli to jed na jedilnem listu,
niso gotovo niti sanjali, da bo
prišel čas, ko bo to ime morda
prikladno za kombinacijsko
rastlino, ki bo rodila oboji sa-
dež naenkrat.

Čudodelnik, ki je ustvaril to
nenavadno kombinacijo, je dr.
Leon K. Jones, ki ima v pod-
ročju rastlinske bolezni ali pa-
tologije rastlinstvo. Mož ni ni-
ti imel namena ustvariti karko-
li, ko je eksperimental s cep-
ljenjem krompirjevega stebel-
ca, da na kak način zaustavi
neko bolezen, ki je uničevala
krompir. Bil je nemalo začu-
den, ko je uvidel, da je njego-
vo cepljenje napravilo novo,
nad vse interesantno ter morda
tudi mnogo obetajočo sočivno
rastlino. Kaj bi ne bil "para-
dižnik-krompir" vreden za vr-
tnarja, ki ima malo zemlje na
razpolago, pa bi lahko kljub te-
mu pridelal na njej krompir in
paradižnike obenem.

ANEKDOTA

Francoski cesar Napoleon je
prihajal često v obiske k lady
Blessingtonovi v Londonu. Po-
zneje se je pripeljala lady v
Pariz, kjer je bila splošno zna-
na zaradi svoje ekstravagan-
tosti. Zahtevala je tudi od ce-
sarja, naj jo povabi v Tullerije.
Napoleon, ki si je od plemen-
itastine v prešnjih časih često
izposodil denar, ni mogel obdi-
ti njene prošnje. Ko pa se je
Angležinja pojavila na dvoru,
ji ni posvetil niti najmanjše po-
zornosti. Šele pri nekem poznej-
šem obisku se ji je približal in
ji rekel: "Ah, lady Blessing-
ton, vi ste tukaj! Kako dolgo
pa se nameravate ostati v Pa-
rizu?"

"In vi, kako dolgo namera-
vate vi, še ostati tukaj?" je od-
vrnila maščevalna lady, nami-
gavajoč pri tem na nič kaj po-
sebnost trden Napolenov pre-
stol.

GOVOR KRNEJVECA O ITALIJI.

(ONA.) — V radio poslanici,
naslovljeni narodu v domovini,
je izjavil Krnjevič med dru-
gim:

"Pognati Nemce in Italijane
iz naše domovine, bo težka na-
loga, toda podpora zaveznikov
in navdušenje, ki nas presinja
o priliki poloma fašizma, sta
nam jo olajšala in približala.
Upam, da bo hrvaški narod
obenem s Srbi in Slovenci sto-
ril čim več mogoče za zavezni-
ško stvar, tako da bodo arma-
de generala Eisenhowerja tri-
umfhalno sprejete, in da ob
vstopu v Jugoslavijo ne bodo
imale nobenih težkoč na svo-
jem potu."

KAČE PROTI KAČAM

Kače veljajo splošno za škod-
ljivke, ki jih je treba iztrebiti.
So pa tudi za človeka korist-
ne kače in ena med njimi bi se
posebej zaslužila, da bi jo go-
jili. To je tako zvana masar-
una v Braziliji, kjer ima svo-
jo domovino nad 400 različnih
kač in kjer so začeli strupenja-
če zatirati z vso energijo.

Povsem po naključju so v
Braziliji odkrili pripomoček
za uničevanje nevarnih plazilk.
Na sloviti kačji fami Butan-
tan v Sao Paulo, so redili tudi
veliko, nestrupeno kačo, prej
omenjeno masurano. Nekega
dne je začela ta v oddelek, kjer
so redili strupenjače. Prepa-
denost čuvajev se je spremenila
kmalu v začudenje, ko so opazili,
da je ta kača takoj napadla
eno najhujši strupenjač
in jo začela govtati pri glavi.
Obrnila se je potem proti dru-
gi kači in jo isto tako požrla,
ne da bi se brigala za njene
pike. Piki ji niso niti najmanj
škodili. Potem so dali druge
masurane med strupenjače in
vedno so opazovali isto.

To odkritje je rešilo življe-
nje že mnogim ljudem. Vlada
je namreč poskrbela, da so za-
čeli rediti masurane sistematič-
no in jih sedaj pošilja v no-
tranost dežele, kjer se lahko
po mili volji mastijo s svojimi
strupenimi sorodnicami. To je
prebivalstvu sveda samo v
korist. Predlagali so tudi, da
bi to koristno kačo uvedli v
Indijo, kjer umrejo vsako leto
tisoči in tisoči živalje, kačjih
pikov.

Rese

(Nadaljevanje s 3. str.)

to vendar zato ustvaril, da
evete in zori, ne pa da bi jo
ljudje po nerodnosti razbijali."

"Kolesaric že od nekdaj ni-
sem maral."

"Tako bogati pa pri Košarju
še miso, da bi se z avtomobilom
vozili. Ne manjka jim pa ne
dosti. Brata imata že vsak
svoj motor."

"Dekle pa kar samo po svetu
na kolesu."

"Meni je bilo pa to še pose-
bej všeč da ni bilo nobenega
fanta zraven."

"Saj ne veš, kod je prejš ho-
dila."

"Vem, na dekliskem tečaju
je bila. Za načelnico so jo iz-
volile."

Gregor ni vedel ne bele ne
črne. Stopal je po hiši gor in
dol. Jaka pa je ubiral korak
za njim: "Nikar ne skušajte
prigrinjati Marjanice Janezu."
Potem pa je našteval kar na
prste: "Maranica je brhka, je
pridna, je verna, še v Marjini
družbi je, iz dobre hiše je, po-
štena je, gospodinjstvo razume
in dote bo imela kakor tudi ne
vsaka."

"Ne vem, če je taka bogatija
pri Košarju."

"Če ji krilo kupim," je dvig-
nil Janez roke in zapel: "Mo-
ja je in moja bo!"

"Če bi ne bil moj brat, ne
vem, čigava bi bila," se je na-
gnil Jaka k Janezu.

"Le počasi, le počasi," se je
oglasil še Jože. "Bi še obo-
imela prej z menoj opraviti."

Gregor ni vedel več ugovarja-
ti. Stojte se je z obema rokama
naslonil na mizo: "Janez! Ho-
tel si prav za prav povedati,
naj ti izročim."

"Za dekle je vendar ne bom
vzvil k hiši."

Gregor je začel zamišljeno
hoditi po hiši. Janez je vstal
in stopil k vratom. Tudi Ja-
ka in Jože sta naredila tako.
Kakor za slovo je še rekel Ja-
nez: "Ata nič ne premišlujte!
Ni druge poti. Ljudje so kar
povsod začeli pogrevati, kako
ste gospodu Andreju očitali
njegovih sedemdeset let. Tudi
o gospodovih solzah vedo. Če
hočete zbrisati sramoto s sebe
in z nas —"

SEDAJ LAHKO DOBITE

LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI

pisatelja Louis Adamič-a

ZA CENO \$2.50 ZA ZVEZEK

"Two Way Passage"

V tej knjigi, ki je zbudila pozornost vsega ameriškega naroda, da-
je pisatelj nasvet, kako bi bilo mogoče po sedanjih vojni pomagati
evropskim narodom. Iz vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije,
so prišli naselenci v Ameriko in pomagali postaviti najbolj na-
predno in najbogatejšo državo na svetu. Sedaj je prišel čas, da
Združene države pomagajo narodom, ki so jim pomagali do njih-
vega sijaja in moči. Pot na dve strani — kakor bi se mogel naslov
knjige prestaviti iz angleščine — je jako zanimiva knjiga in jo
priporočamo vsakemu, ki razume angleško.

"What's Your Name"

"Človeški odgovori na vprašanje, ki se tiče sreče milijonov... Či-
tanje te knjige je bogato plačano." — Tako se je izrazil veliki
ameriški dnevnik o tej knjigi.

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Pošiljam Money Order za \$..... za lastnoročno
podpisano(i) knjigo(i):

Moje ime

St., ulica ali Box št.

Mesto in država

"Glas Naroda"

216 W. 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

Trnikovi fantje niso čakali
odgovora. Zaprli so vrata, sed-
li na kolesa in šli v vas h Ko-
šarju. Jaka in Jože sta samo
dobro pozdravila, Janez je pa
sedel zares.

Na nič kaj prijaznem kraju
— včasih so Trnikovi tam od-
lagali rese in pleva, da bi za-
gnajili — si je bil oče Gregor
postavil leseno hišico, izročil
Janezu in se preselil.

Dobri dve leti se je Gregor
držal ujaljeno in je rad obgo-
drnal Janezovo gospodarstvo.
darila Janez in Marjanica, pa
ko pa je pričel prihajati k nje-
mu v vas prvi vnuk, se je pa-
vale lastovice.

In sta z Janezkom pela in
pela: "Dirja, dirja konja," in
kar nehati nista znala.

Nad slemen, ki jima gospo-
drnjal Janezovo gospodarstvo,
darila Janez in Marjanica, pa
ko pa je pričel prihajati k nje-
mu v vas prvi vnuk, se je pa-
vale lastovice.

KNJIGARNA

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street New York City

Andrej Ternovac

Spisal Ivan Albreht

Cena 50 centov

Belfegor

Spisal Artur Bernede

Cena 75 centov

Filozofska zgodba

Spisal Alojs Jirasek

Cena 50 centov

LETOS IZŠLA

Ko smo šli v morje bridkosti

Spisal Rev. K. Zakrajšek

Knjiga pripoveduje, kako je
Hitler nastavljal lmanice in
zanjke in pripravil "strup"
za Jugoslovane in njihovo dr-
žavo že dolgo prej kot jo je
napadel.
Knjiga je v platnu vezana in ima
207 strani.

Cena \$2.—

Bodoči državljani naj naročijo knjico —

"HOW TO BECOME A CITIZEN
OF THE UNITED STATES"
V tej knjigi so vsa potrebna in
zakoni za naseljenca.
Cena 35 centov

Listki

Spisal Konar Moško; 144 str.

Cena 70 centov

Malenkosti

Spisal Ivan Albreht

Cena 75 centov

Zločin in kazen

Spisal F. M. Dostojevski

DVA ZVEZKA

Cena \$3.—

Živi izviri

Spisal Ivan Matijević

Knjiga je svojevrsen pojav v
slovenski književnosti, kajti v
njej je v trinaestih dolgih po-
glavjih opisanih trinaest rodov
slovenskega naroda od davnih
počelov v starem slovanstvu
do današnjega dne.

13 poglavij — 413 strani
v platnu vezano

Cena \$2.—

Državlanski priročnik

(V slovenščini)

Knjižica daje poljudna navodila,
kako postati ameriški državljan.
Cena 50 centov

POUČNI SPISI

Angleško Slovensko Berilo

(F. J. Kern) — Vesna knjiga

Cena \$2.—

Govedoreja

Spisal R. Legvart. 145 strani s
slikami.

Cena \$1.—

Knjiga o dostojnem vedenju

111 strani.

Cena 50 centov

Mlekarstvo

Spisal Anton Perc. 8 slikami.

168 strani. — Knjiga za mlekar-
je in farmerje v splošnem.

Cena 50 centov

Obrtno knjigovodstvo

258 strani, ezana. — Knjiga je
namenjena v prvi vrsti za stav-
bno, umetno in strojno klužav-
ničarstvo ter šelenolivarstvo.

Cena \$1.—

Ako naročite knjigo, priložite k naro-
čilu U. S. oziroma Canadian Money
Order za omenjeno svoto. Manjše svote,
lahko pošljete v U. S. znakah po 2.
oziroma 3 cente.